

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ ПИРОТ
ЗА 2011. ГОДИНУ

Пиrot, март 2012.

Основни подаци

Назив установе: Народна библиотека Пирот

Седиште: Пирот, Бранка Радичевића 10

Оснивач: Скупштина општине Пирот

ПИБ: 100355955

Телефон: 010 313-744

312-439

Факс: 010 313-744

Шифра делатности: 9101 - библиотечко-информациона делатност

Матични број: 07211660

Кадар

У Народној библиотеци Пирот у 2011. години број запослених је са 17 радника смањен на 16 радника (од тога 13 на стручним библиотечким пословима). Структура стручне спреме радника на библиотечким пословима је остала иста, иако су у међувремену три радника са вишом стекли високу стручну спрему и у односу је: 3 (висока - VII степен) : 5 (виша - VI) : 5 (средња стручна спрема - IV). Сви стручни радници имају положен или признат стручни испит.

Квалификациона структура запослених у Народној библиотеци Пирот, приказана у табелама 1, 2 и 3, дата је у односу на важећи *Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места* из 1991. године. Плате и додаци запослених обрачунавају се на основу *Закона о платама у јавним службама* и *Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у јавним службама*. Тренутно важећи коефицијенти за обрачун плата запослених у Библиотеци: директор - 22,17, библиотекар - 17,30, виши књижничар - 13,30, самостални књижничар - 11,40, књижничар - 11,10, организатор материјално-финансијских и општих послова - 11,10 и хигијеничар - 6,70.

Табела 1. Квалификациона структура Народне библиотеке Пирот

квалификациона структура	број извршилаца у 2010.
НКВ	1
ССС	7
ВШС	5
ВСС	3

Табела 2. Квалификациона структура по годинама старости

	20-30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	преко 61 г.
НКВ			1		
ССС		2	3	1	1
ВШС		1	3		1
ВСС		1		2	

Табела 3. Квалификациона структура по годинама стажа

	0-5	5-10	10-15	15-20	20-25	25-30	30-35	35-40
НКВ		1						
ССС		1	1		2	2	1	
ВШС			2	1	1		1	
ВСС			1			1	1	

Укупан број стручних библиотечких радника у општини Пирот далеко је испод стандарда који за јавне библиотеке одређују једног библиотекара и 1 вишег књижничара/књижничара на 5.000 становника. Општина Пирот је, према попису становништва из 2002. године, имала 63.791 становника а сам Пирот 40.678 становника, односно потребу за 25 стручних радника у општини, односно 16 стручних радника у Библиотеци у самом Пироту, колико би, сагласно одредбама *Стандарда за јавне библиотеке у Републици Србији (Библиотекар бр. 1-4/2010)* требало да ради у мрежи јавних библиотека у општини Пирот.

Потребу за ангажовањем једног информационог стручњака за одржавање сајта Библиотеке, сервисирање рачунара, рад на пословима дигитализације, опслуживање корисника у електронској читаоници и једног професора књижевности који ће учествовати у културно-јавној делатности Библиотеке, **привремено** смо решили путем Конкурса за реализацију мере стручне праксе Министарства економије и регионалног развоја и Националне службе за запошљавање. Проблем заштите и чувања библиотечке грађе (Библиотека је без стандардне опреме за књиговезницу) решаван је ангажовањем уговором о делу стручних лица за обављање поменутих послова. С обзиром на проширење библиотечких услуга у протеклом периоду (електронска читаоница, сајт) и велики број књижевних програма током године, у Библиотеци реално постоји потреба за запошљавањем дипломираног библиотекара-информатичара/електроинжењера и професора књижевности.

Рад Народне библиотеке Пирот организован је у оквиру следећих одељења и служби:

- Позајмно одељење за рад са одраслим корисницима са издвојеним фондом стручне књиге,
- Позајмно одељење за децу,
- Завичајно одељење,
- Одељење периодике са референсном збирком, старом и ретком књигом и фондом стране књиге,
- Одељење набавке и обраде,
- Културна и јавна делатност,
- Матична служба и
- Служба општих послова.

Визија и мисија Народне библиотеке Пирот

Визија

Библиотека је културни и информациони центар локалне заједнице, референсна збирка, место за истраживачки рад, место за доживотно учење, креативно испољавање, место за сусретање људи, она пружа подршку учењу, бави се издавачком делатношћу, отворена је за различита искуства и информације и за реализацију нових идеја.

Мисија

Мисија Народне библиотеке Пирот садржана је у Ifla/Unesco *Манифесту за јавне библиотеке* (1994), где је јавна библиотека сагледана као „локална капија знања која пружа основне услове за учење током читавог живота, самостално доношење одлука и културни напредак појединаца и друштвених група... Јавна библиотека је локални центар информација који омогућава да све врсте знања и информација буду одмах на располагању кориснику... Услуге јавне библиотеке почивају на начелу равноправности приступа за све, без обзира на старосно доба, расу, пол, веру, националност, језик или друштвени положај...“.

Поштујући ова начела, Народна библиотека Пирот настоји да стално унапређује своју улогу посредника између књиге и информација и корисника кроз побољшање услова за рад, омогућавање приступа електронским изворима у библиотеци и ван ње (2010. године свим члановима Библиотеке обезбеђен је бесплатан приступ интернету, 2011. године оформљена је и електронска читаоница и интернет кутак на дечјем одељењу) у циљу перманентног образовања, кроз промовисање културе читања од најмлађег узраста, уз неговање завичајности и њених највећих уметничких вредности, између осталог и кроз издања Библиотеке.

Уз настојање да све ове сегменте рада задржимо, а уз употребу савремених информационих и технолошких достигнућа, Народна библиотека Пирот се труди да стално унапређује своје услуге, а све то у интересу својих суграђана. Усмереност на кориснике и задовољење њихових потреба кроз стално проширивање и богаћење услуга остаје суштина библиотечког рада.

Реализоване активности

Укупан пораст броја корисника, неодступање од интенције да током године културно-јавна делатност буде што разноврснија и богатија, успешан наставак манифестације *Читалачка значка*, куповина библиотечке и рачунарске опреме у вредности од 530.000 динара као резултат пројекта *Брже се учи, лепше се ствара, у друштву књига и рачунара*, могућност бесплатног коришћења интернета за све кориснике Библиотеке - сада у новооснованој електронској читаоници, формирање аудио библиотеке за слепа и слабовида лица, регулисање правних аката (донет је нови Статут Библиотеке), сајт који се уредно ажурира, организовање скупштине Заједнице матичних библиотека Србије, објављивање *Пиротског зборника 35-36* и три монографије завичајних аутора - неке су од планираних и остварених активности Библиотеке у 2011. години.

Позајмна одељења (одељење за одрасле кориснике и одељење за децу)

Иако је посета библиотеци најчешћа културна активност у граду, наш стални циљ из године у годину је **повећање броја чланова библиотеке**.

Година:	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Дечје одељење								
Уписаних чланова	403	613	730	877	816	770	926	1114
Број посета	4163	4558	4830	5358	5305	5520	5462	7318
Издатих књига	5341	6454	7237	8091	8129	8480	7967	9928

Одељење за одрасле

Уписаних чланова	561	584	600	596	580	592	592	590
Број посета	5885	6260	5798	5850	6318	7189	6557	6486
Издатих књига	9785	9894	8941	9575	10032	11265	10727	10389

Укупно

Уписаних чланова	964	1197	1330	1473	1396	1362	1518	1704
Број посета	10048	10818	10628	11208	11623	12709	12019	13804
Издатих књига	15126	16348	16178	17666	18161	19745	18694	20317

Позајмно одељење за рад са одраслим корисницима

На простору од око 220 м², на старој локацији Библиотеке у улици Бранка Радичевића, смештен је књижни фонд са преко 40.000 монографских

публикација - тзв. позајмно одељење за одрасле. У отежаним условима рада (одрасло одељење не поседује санитарни чвор, нема стандардно осветљење, кров читаонице прокишњава) одвија се рад са највећим бројем корисника, с обзиром да је то најфреквентније одељење, уз које функционише и читаоница - намењена преваходно ученицима и студентима за коришћење литературе која се не износи из Библиотеке, али и за читање дневне штампе. Како Библиотека не располаже салом за јавне скупове, читаоница је место на коме се одржавају књижевне вечери, разне трибине, смотре и друге манифестације.

Од укупно уписаних 1.704 члана Библиотеке у 2011. години (186 више него у 2010. години), 590 корисника уписано је на одељењу за одрасле. Док су чланови дечјег одељења углавном ученици основних школа, структура корисника позајмног одељења за одрасле је знатно разноликија: средњошколци, студенти, радници, домаћице, пензионери - лица врло разнородних занимања и степена образовања. Библиотека је, поред својих сарадника, бесплатно уписивала ученике првог разреда пиротских основних школа, децу предшколског узраста и социјално угрожена лица.

У 2011. години позајмно одељење за одрасле посетило је 6.486 корисника, а издато је 10.389 публикација.

Главни задатак радника позајмног одељења је да што квалитетније услуже кориснике, а како је позајмица књига и даље наша примарна услуга, улаже се велики труд да се обезбеде сви тражени наслови. Путем сталне поставке атрактивнијих издања која се редовно ажурира, као и повремених изложби књига, корисници су у прилици да се информишу о актуелним насловима. Да би се захтеви свих корисника испоштовали воде се тзв. књиге дезидерата, а постоје и листе чекања. Приступ целокупном књижном фонду је слободан.

Од информационих инструмената корисницима позајмног одељења за одрасле на располагању су лисни алфабетски, стручни и предметни каталог, а од помоћи им је и богато искуство вишег књижничара Милице Ђурић и књижничара Снежане Костић. Израда електронског каталога је још увек у току, односно паралелно са новим књигама уноси се целокупни расположиви књижни фонд Библиотеке.

Дечје одељење

Развијање и стимулисање читалачких навика отпочиње од најранијег узраста креирањем квалитетних услуга намењених младој популацији. Као резултат дугогодишњег залагања на промовисању књиге, читања и библиотеке и у 2011. години бележимо пораст корисника на дечјем одељењу - учлањено их је 1.113 (187 више него у 2010, када је такође број учлањене деце био за 156 више него у 2009. години), што је и био наш циљ, с обзиром да се читалачке навике стичу у најранијем узрасту. Дечје одељење посетило је 7.318 корисника који су позајмили близу 10.000 књига.

Године 2010, која је у Србији проглашена *годином књиге и језика*, у Народној библиотеци Пирот процењено је да је крајње време да се нешто по чему је Библиотека била препознатљива и што је одиграло значајну улогу у формирању читалачких навика многих нараштаја поново врати међу мале Пироћанце. Тако се Народна библиотека Пирот, након више од две деценије паузе, подухватила да поново организује манифестацију *Читалачка значка*, али са нешто измењеним, модернизованим концептом, све у жељи да књигу и читање популаришемо међу основцима. Колико смо били успешни у томе,

говори и податак да је 2010. године број деце која су узела учешће на такмичењу *Читалачка значка* био 90, док их је годину дана касније пријављено готово триста више, да би коначан број такмичара био 335. Ако је и било неких организационих пропуста, оправдање је да смо и сами били „затечени“ толиким одзивом и да смо се, без обзира на то, трудили да свако дете добије прилику да покаже шта је сазнало из прочитаних књига, који је његов омиљени јунак, како је протумачило одређено дело. Малишани су пак исказали посебну креативност пружајући члановима жирија састављеног од библиотекара и професора књижевности и више од очекиваног, шаљући оптимистичну поруку да су деца најискренији и најоданији пријатељи Библиотеке.

Сматрамо да ће се прави ефекти *Читалачке значке* тек видети. Овај пројекат несумњиво представља нашу најозбиљнију инвестицију, нешто што библиотеку поново чини привлачним местом за децу и младе. Деца која учествују у програму редовни су посетиоци библиотеке током целе године. Она на квалитетнији начин почињу да користе библиотеку препознајући је као извор њима потребних знања и информација.

Сви учесници *Читалачке значке* су похваљени и добили су диплому и беџ. Они такмичари који су се недвосмислено издвојили квалитетом награђени су и књигом и мајицом. Признања су добили и сарадници Библиотеке из школа. Библиотека је по окончању такмичења организовала дружење са познатим дечјим песником Дејаном Алексићем. Пројекат *Читалачка значка* реализован је средствима и у оквиру Локалног плана акције за децу са 80.000 динара.

Акција *Читалачка значка* такође је подстакла и иницирала нове библиотечке пројекте, програме и услуге. Године 2011. Народна библиотека Пирот је, захваљујући пројекту *Брже се учи, лепше се ствара у друштву књига и рачунара* са којим је успешно аплицирала на конкурс Министарства културе, информисања и информационог друштва, оформила интернет читаоницу на дечјем одељењу. У 2012. конкуришемо са три пројекта који су непосредно везани за децу и тинејџере.

На дечјем одељењу Библиотеке редовно су приређиване и разноврсне тематске изложбе. Дружење са децом из пиротских вртића је такође постала традиција, као и организоване посете деце из сеоских основних школа. Деца су и сама активно учествовала у избору књига за дечје одељење.

Радно време Библиотеке са корисницима је радним данима од 7,30 до 19,00 часова а суботом Библиотека ради од 8,00 до 13,00 часова.

Завичајно одељење

Завичајни фонд Библиотеке са преко 2.300 монографских публикација, значајном колекцијом завичајних серијских публикација и некњижне грађе (која је услед недостатка простора смештена у референсној служби), важан је фактор у пружању релевантних података о локалној заједници. Свој основни циљ - сакупљање грађе чија је основна одлика завичајност, Библиотека је остваривала кроз сарадњу са издавачким кућама, школама, музејима и другим сродним установама и разменом својих издања. Нови Закон о обавезном примерку публикација, који је ступио на снагу 23. октобра, којим је обавеза достављања обавезног примерка са штампара прешла на издавача, допринеће, надамо се, бољем регулисању ове области.

Завичајно одељење, уз прикупљање грађе, настојало је и да је адекватно презентује и учини доступном кроз каталоге - ауторски, предметни и персонални каталог завичајних аутора, као и каталоге дезидерата и картотеке завичајних аутора и **дигитализацијом**, коју је НБП започела 2009. године. „Тефтер нишавске митрополије“, „Нишавље“, „Речник пиротског говора“, „Водич: манастири и цркве у Понишављу“, „Пирот кроз векове“, „О пиротском ћилиму“, „Бојење тканине природним бојама“ само су неки од 69 наслова књига доступних у електронском облику на сајту пиротске библиотеке. Поред књига, на сајту НБП и Народне библиотеке Србије, у оквиру Дигиталне Народне библиотеке Србије, доступан је и *Пиротски зборник* (од броја 1 до броја 34) и фонд разгледница. Део завичајне некњижне грађе корисницима је на располагању и на ФБ профилу Библиотеке.

Процес дигитализације је знатно олакшан набавком савремене опреме, првенствено скенера Epson A3 GT 20000, који је купљен захваљујући средствима Министарства културе и СО Пирот, на основу пројекта *Како одржати културну баштину живом*.

Завичајну баштину и стваралаштво смо и током 2011. године редовно промовисали организовањем књижевних вечери и промоција локалних стваралаца и издања, тематским изложбама поводом обележавања значајних јубилеја и годишњица.

У 2011. години завичајно одељење Библиотеке бележи 431 посету, коришћено је 573 монографске публикације. На завичајном одељењу ради виши књижник Нарциса Алексић.

Одељење периодике са референсном збирком, старом и ретком књигом и фондом стране књиге

Завичајна збирка серијских публикација употпуњена је часописима и листовима: *Пиротске новине*, *Слобода*, *Сусрети Јоаким Вујић*, *Искра*, *Извештај Гимназије*, *In sitna*, *Огледи и искуства*. Завичајне публикације су и у овом периоду континуирано коришене. Дигитализацији и презентација завичајне грађе се такође одвијала у континуитету. Инвентарисане су 32 завичајне и 31 осталих периодичних публикација. Серијске публикације користило је 164 корисника који су за годину дана прочитали 3.265 публикација (133 часописа и 3.132 новине).

На Сајму књига у Београду референсна збирка обогаћена је следећим насловима: *Прегледни речник компаратистичке терминологије*, *Српски биографски речник МС 1-5*, *Велика енциклопедија науке*, *Исцелитељске тајне Србије*, *Књига животних закона*, *Египат*, *Медицинска енциклопедија 1-3*, *Француски речник*, *Енглески речник*, *Вишејезички медицински речник*, *Турски речник*, *Српско-ромски речник*, *Бескрајни спискови Умберта Ека*. На Салону књига у Пироту овај библиотечки фонд допуњен је: *Музичким лексиконом 1 и 2*, *Атласима Африке*, *Америке*, *Азије и Европе* и енциклопедијом *Вавилон*.

Током 2011. године ово одељење је у више наврата пружало стручну помоћ Историјском архиву у Пироту око обраде библиотечке грађе и организовања библиотеке. У овом периоду из фонда је издвојена стручна литература из области библиотекарства, и серијске и монографске публикације - због рационалнијег коришћења простора и пребачена у матичну службу. Са

позајмног одељења за одрасле је пак током 2011. пребачен део публикација које су биле неопходне корисницима за израду семинарских, матурских и дипломских радова.

У оквиру овог одељења налази се и фонд књига на страном језику, који тренутно броји преко 1.500 књига на енглеском, француском, немачком, руском и бугарском језику.

Током 2011. године велика пажња је посвећена набавци некњижне грађе, нарочито разгледница, па је овај некада скромни фонд оформљен захваљујући ентузијазму библиотекара, постао драгоцен не само проучаваоцима локалне средине, већ и обичним корисницима који позитивно реагују на фотографије завичаја. Фонд је сачињен од 140 разгледница, а посебно место у њему заузима разгледница из 1924. године Зорке Велимировић, васпитачице у Женској гимназији у Пироту, књижевнице и преводиоца. Значајан помак у погледу набавке некњижне грађе је што су први пут ове године издвојена средства за куповину, мада није изостала ни сарадња са културним и образовним установама у граду који Библиотеци радо поклањају своја издања, нарочито Дом културе, Галерија „Чедомир Крстић“ и Музеј Понишавља.

Пројекат *Аудио библиотека* реализован је од стране Удружења особа са хендикепом „Феникс“ уз подршку Радио Пирота, Народне библиотеке, Гимназије, Средње економске школе и Канцеларије за младе. У оквиру овог пројекта Библиотека у Пироту је оформила аудио библиотеку намењену слепим и слабовидим особама која садржи 24 наслова звучних књига међу којима су класици домаће и светске књижевности, дела савремене књижевности али и остварења неколико младих завичајних аутора. Пројекат је финансиран из буџета Општине Пирот. Коришћење дискова из овог фонда је бесплатно.

Током 2011. године ово одељење посетило је 374 корисника који су позајмили 3.606 публикација (77 књига на страним језицима, 3.132 новине, 133 часописа и 264 књиге из референсне збирке). На овом одељењу је у 2011. години организована и електронска читаоница, корисницима су на располагању била четири рачунара са сталном интернет везом, а библиотекари су пружали и услуге копирања, штампања, скенирања... Средства за опремање електронске читаонице добијена су путем пројекта *Брже се учи, лепше се ствара у друштву књига и рачунара*, у чијем осмишљавању и реализовању је учествовао радник овог одељења Марија Вељковић. Евидентирано је 26 сталних корисника интернета.

Народна библиотека Пирот је у 2010. години отворила ФБ налог, који је редовно ажурирала и током 2011. године. Бројним посетиоцима (на крају 2011. године укупан број виртуелних пријатеља Библиотеке износио је 1.923) је, поред информација о активностима и програмима Библиотеке, на располагању и део завичајне некњижне грађе. ФБ профил Библиотеке уређује Марија Вељковић а поред ње на овом одељењу ради и библиотекар Драгана Јовановић Ђурђић.

Служба за набавку и обраду библиотечке грађе

Основни циљ Народне библиотеке Пирот је континуирано и квалитетно попуњавање фондова. Током целе године, комисија за набавку библиотечке грађе прати издавачку продукцију и с обзиром на функцију коју Библиотека има и структуру корисника, плански одабере и купује књиге. Остали начини набавке

књига – поклон и размена су мање заступљени. Иако су средства за набавку књига била мања него прошле године, куповали смо тако да читаоци нису били ускраћени ни за један нови наслов.

Урађена анализа принављања књига у НБП за период од 1999. до 2009. године показује да је набављено укупно 25.865 књига, што је било 44,78% од стандарда који су предвиђали набавку **5.250** књига на годишњем нивоу. Од тога учешће куповине као планираног вида набавке износило је **33,95%**, односно купљене су свега 8.782 књиге.

Године 2010. усвојени су нови стандарди - још ригорознији, који за јавну библиотеку у општини са преко 60.000 становника, препоручују набавку **7.500** нових књига годишње. Упркос знатно већим издавањима из општинског буџета, НБП је у 2010. години свој фонд обогатила са свега 2.199 књига или 29,32% од препорученог минимума. Највећи број књига је купљено - 1.132, 510 су поклон издавача, институција и појединаца, док је откуп Министарства био слабији него претходних година. Године 2011. набављено је 2.911 књига, односно 38,81% од стандарда: купљено је 1.326 књига, 1.182 књиге су добивене путем откупа МК а 403 као поклон.

Одељење обраде монографских публикација задужено је за пријем и стручну обраду књига намењених дечјем, одраслом, референсном и завичајном одељењу Библиотеке. Захваљујући потпуној аутоматизацији процеса стручне обраде на COBISS платформи, уз поштовање свих библиотечких прописа и међународних стандарда, убрзан је пут књиге до читаоца.

Формирање електронског каталога који ће садржати целокупни расположиви фонд Народне библиотеке Пирот представља приоритет у даљем раду Библиотеке.

Стварно стање књижног фонда Народне библиотеке Пирот у односу на стање регистровано у књигама инвентара 67.278 књига биће установљено тек након завршетка започете ревизије на позајмном одељењу за одрасле кориснике.

COBISS

Народна библиотека Пирот од фебруара 2007. укључена је у систем узајамне каталогизације у Србији и корисник је програмске опреме COBISS. Сви послови на обради и каталогизацији књига обављају се у програму COBISS.

Пет библиотечких радника похађало је курс *Коришћење програмске опреме COBISS2/Каталогизација – почетни* у Народној библиотеци Србије и добило лиценцу за узајамну каталогизацију. Лиценце поседују: Драгана Благојевић и Нинослава Златановић које су, уз почетни, похађале и курсеве *Коришћење програмске опреме COBISS2/Каталогизација - монографске публикације* и *COBISS2/Каталогизација - Редакција*, Марија Вељковић (уз почетни, похађала је и курс *Употреба програмске опреме COBISS2/Позајмица* и *COBISS2/Каталогизација - Серијске публикације*), Јулијана Божић уз почетни, похађала је и курс *Употреба програмске опреме COBISS2/Позајмица*) и Слађана Игић (уз почетни, похађала је и курс *Коришћење програмске опреме COBISS2/Каталогизација - монографске публикације*).

Библиотека располаже са два приступа систему чиме је омогућен истовремени рад два каталогизатора на стручној обради грађе, што је у 2011. години, није оптимално искоришћено.

Обим уноса записа у електронски каталог

Закључно са 31. децембром 2011. године, Народна библиотека Пирот је у локалну базу података унела укупно 21.306 библиографских записа, од чега је 253 креирала а 21.053 преузела из узајамне базе COBIB.SR.

Година	Укупно записа у локалној бази података (креираних и преузетих)
2007	3.550
2008	2.441
2009	4.072
2010	6.254
2011	4.989
укупно	21.306

01.01.2007 – 31.12.2011.

Библиотечки радник	Записи у локалној бази података		
	креирани	преузети	укупно
1. Д. Благојевић	134	7.679	7.813
2. Н. Златановић	118	10.848	10.966
други	1	2.526	2.527
укупно	253	21.053	21.306

01.01.2011 – 31.12.2011.

Библиотечки радник	Записи у локалној бази података		
	креирани	преузети	укупно
1. Д. Благојевић	10	1.146	1.156
2. Н. Златановић	24	2.586	2.610
3. С. Игић	0	1.223	1.223
укупно	34	4.955	4.989

Иако су обављене све припреме за почетак рада позајмице у COBISS-у (у Библиотеци је већ имплементирано тестно окружење апликације COBISS2/Позајмица и купљена је неопходна опрема), са позајмицом ће се кренути тек након што процес рада на електронском каталогу који се не одвија предвиђеном динамиком, буде окончан. Корисницима Библиотеке омогућено је претраживање како постојеће локалне, тако и база библиотека у Србији и окружењу.

Културна и јавна делатност

У 2011. годину Библиотека је, што се тиче културне и јавне делатности закорачила промоцијом романа Гордане Ћирјанић „Оно што одувек желиш“. Роман је овећан НИН-овом наградом критике. Овај културни догађај био је први у низу на Салону књиге и графике у оквиру којег смо имали као госте и групу књижевних стваралаца из Прокупља, као и Татјану Мијатовић-Симанић,

ауторку романа „Чардаци“. На *Салону* су имали свој тренутак песници Пирота, њих двадесетак, који су се одазвали позиву Библиотеке.

Након традиционалне општинске смотре рецитатора, уследило је гостовање универзитетског професора и прозног писца Михајла Пантића, када су представљене његове књиге „Сланкамен“ и „Приче на путу“.

Библиотека је организовала и вече Ратке Колеве Дамњановић, песникиње која сада живи у Сједињеним америчким државама.

Промоција монографије „111 година књиге : Библиотека у Димитровграду : 1898 – 2009“, која је одржана у Димитровграду и чији смо суорганизатори били, представљала је круну трогодишњег истраживања и рада Елизабете Георгиев.

Јун је био у знаку *Читалачке значке* и учешћа великог броја основаца, али ће се памтити и по завршном песничко-музичком програму Дејана Алексића.

Ђорђе Ђурђевић, критичар, театролог и редитељ, објавио је четири књиге које су представљене у читаоници Библиотеке: „Долазак телевизије“, „Трагом српске драме и позоришта“, „Гласови и сећања“ и „Кратке и друге приче“.

Током Културног лета одржан је фестивал *Пирот - град стрипа*, који трећу годину за редом организује Библиотека у сарадњи са УГ „Догматика“, на коме су учествовали Бојан М. Ђукић, Тихомир Челановић, Драган Пауновић, Влада Весовић, Дејан Стојиљковић, Игор Крстић и др.

Представљен је и нови роман једног од најзначајнијих аутора савремене српске књижевности Владана Матијевића „Врло мало светлости“. Поред аутора који је одговарао на питања и коментарисао делове романа и ликове у њему, о књизи је говорио Игор Ђорђевић, изузетан познавалац савремене српске књижевности.

У оквиру блока *Стваралаштво на дијалекту* промовисане су две занимљиве књиге: збирка песама „За сва времена“ Раде Џонијеве (текстове је читао Александар Живковић) и поезија на дијалекту Власте Станковића. Крајем лета представљена је збирка прича „Неко ће сигурно доћи“ Наташе Панић.

У оквиру обележавања Дечје недеље у петак, 7. октобра, на дечјем одељењу Библиотеке отворена је интернет читаоница, намењена свим корисницима Библиотеке. Пројекат *Брже се учи, лепше се ствара у друштву књига и рачунара*, чија је укупна вредност 530.000 динара, реализован је средствима Министарства културе, Општине Пирот и сопственим средствима.

Аутор хорнике Градашница је Милорад Миша Живковић, који је преминуо 1999. године, оставивши за собом неодштампан рукопис. Хроника је представљена у читаоници Библиотеке у присуству његових синова и родбине.

Читаоница Библиотеке била је претесна да прими све они који су желели да учествују у разговору о књизи „Мој син Јован“ аутора Бранкице Дамјановић. Поред јунака књиге, матуранта Математичке гимназије у Београду Јована Дамјановића, учествовали су и ауторка књиге, учитељица Љиљана Модић и новинар Боривоје Петровић.

Роман Србислава Минковића „Мраз и магле“ представила је Надежда Ћирић.

Током јесени 2011. године промовисане су и нове песме Весне Соколовић („Распламасали видик“ и „Лађе у сенку“), као и књига афоризама и сатиричних песама Добриле Незић „Истина која боли“. Међу промотерима на књижевној вечери био је и др Љубиша Рајковић Кожељац, књижевник из Зајечара.

У организацији Заједнице матичних библиотека Србије и Народне библиотеке Пирот почетком новембра одржана је седница Скупштине Заједнице, на којој су присуствовали директори двадесет матичних библиотека Србије. Седницом је председавао управник Народне библиотеке Србије Сретен Угричић, председник Заједнице.

Поводом пола века од уручења Нобелове награде за књижевност Иви Андрићу Народна библиотека је организовала предавање „О Андрићевој причи и Андрићевом причању“. Предавање су одржале Нина Тошић и Маја Цветковић Сотиров, професорке Теничке школе.

Премијера еколошког филма „Кликтај дивљине“, уз представљање целокупног филмског опуса Владимира Манића, такође је приређена у Библиотеци.

На *Међународни дан особа са инвалидитетом*, 3. децембар, Народна библиотека Пирот и Удружење особа са хендикепом „Феникс“ организовали су презентацију *Аудио библиотеке*, која представља први корак у приближавању библиотечких услуга лицима са посебним потребама.

Познати пиротски хумориста Јордан Андоновић Ставрија имао је своје вече у читаоници Библиотеке у децембру и том приликом је представљена његова нова књига хуморески „Шољћање 3“ (издање Библиотеке).

Током 2011. године Библиотека је издала *Пиротски зборник* и две нове књиге завичајних стваралаца Борисава Николића („Гостуша“) и Јордана Андоновића, а припремљена је за штампу и монографија „Стари занати Пирота и околине“ Борисава Јовановића.

Уредник културне и јавне делатности Библиотеке је Момчило Антић.

Матична служба

Редовним надзором над стручним радом у 2011. години обухваћене су две јавне библиотеке (Народна библиотека „Детко Петров“ у Димитровграду и Народна библиотека „Вук Караџић“ у Белој Паланци) и једна школска библиотека (библиотека Гимназије Пирот). Увид у стање и услове рада обављен је у три школске библиотеке и библиотеци општег типа у предузећу „Први мај“. Радник матичне службе је обавио разговор са представницима актива школа у општини Бабушница и том приликом их је упознао са проблемом уписа у регистар библиотека одређеног броја школа на територији општина Бабушница. Договорено је да, приликом вршења надзора на територији општине Бабушница, посетимо школе које нису уписане у регистар библиотека и сачинимо записник на основу Закона о библиотечкој делатности.

Стручна помоћ библиотекарима указана је 14 пута (колегама из Димитровграда око активирања и употребе техничке опреме у систему COBISS, раднику библиотеке у Историјском архиву око устројства и уређења књижне грађе, колегама из Народне библиотеке Бабушница за рад са серијским публикацијама и некњижном грађом...) и евидентирано је 18 консултација. Матична служба је, као посебан вид пружања стручне помоћи, израдила препоруку Народној библиотеци „Детко Петров“ у Димитровграду за пројекат са којим су конкурисали на конкурс Министарства културе, информисања и информационог друштва Републике Србије. Матична служба обишла је већину библиотека у Пиротском округу, у циљу прикупљања података за базу МБС.

Матична служба је у првом кварталу ове године активно учествовала у изради правних и програмских аката Библиотеке - Статута, Правилника о

унутрашњој организацији и систематизацији послова, промене шифре делатности у регистар суда, периодичних и годишњих извештаја и планова.

Радник матичне службе Јован Динчић, који је био укључен у IFLA пројекат Библиотекарског друштва Србије *Транспарентност, добро управљање и антикорупција*, учествовао је на IFLA/FAIFE радионици за обуку библиотекара, одржаној 4. фебруара 2011. у Београду. Водитељ радионице била је Барбара Цонс, директорка Канцеларије за интелектуалне слободе Америчке асоцијације библиотекара (АЛА). Народна библиотека Пирот партнер је и на пројекту *Аудио библиотека* Удружењу особа са хендикепом „Феникс”.

Како су семинари добар начин да се колегама приближе новости из струке и размене искуства, и у 2011. години велики број радника Народне библиотеке Пирот, без обзира што још увек нису заживеле лиценце за раднике запослене у библиотечко-информационој делатности, учествовао је на неком од научних и стручних скупова. Библиотекари пиротске библиотеке учествовали су на семинару о програму Култура 2007 - 2013 у организацији Тачке културног контакта у Крушевцу, на семинару у организацији Америчког кутка и Народне библиотеке „Стеван Сремац” у Нишу, на БИБЛИОНЕТУ 2011 у Јагодини, на семинару у нишкој библиотеци на коме су предавачи били угледни библиотечки стручњаци из Народне библиотеке Србије, на 11. међународној научној конференцији *Дигитализација културне и научне баштине, универзитетски репозиторијуми и учење на даљину* на Филолошком факултету у Београду, на X међународној научној конференцији Библиотекарског друштва Србије итд. Радник матичне службе био је посебно ангажован у раду матичне секције БДС-а, једине која још редовно одржава састанке.

С обзиром на проширење услуга у протеклом периоду (интернет читаоница, аудио библиотека, израда библиотечког сајта), Библиотека је проблем кадра који недостаје привремено решила путем конкурса Националне службе за запошљавање *Мера стручне праксе*. На основу пројекта матичне службе и одлуке комисије Националне службе за запошљавање, Народна библиотека Пирот је од 21. марта отпочела са реализацијом стручне праксе два незапослена лица - дипломираног филолога/мастер и струковног инжењера електронике и рачунарства.

Први пут у историји библиотекарства у пиротском крају два библиотечка радника стекла су виша стручна звања. Реч је о колегиници Елизабети Георгиев из Народне библиотеке „Детко Петров” у Димитровграду, која је постала виши библиотекар и колеги из матичне службе Народне библиотеке Пирот Јовану Динчићу, који је добио звање самостални књижничар.

Седницом Скупштине Заједнице матичних библиотека Србије, која је одржана 3. новембра у Пироту, настављена је на најбољи начин традиција Заједнице матичних библиотека да развија међусобну комуникацију и окупља и интегрише библиотечку заједницу Србије.

Вишем библиотекару Елизабети Георгиев је на Дан библиотекара Србије, 14. децембра, а на предлог Народне библиотеке Пирот, у Народној библиотеци Србије уручено признање БДС-а као најбољем библиотекар у јавној библиотеци у Србији.

Народна библиотека Пирот је остварила приход из буџета - од Министарства културе, информисања и информационог друштва РС о финансирању матичних функција у 2011. години у износу од 400.000 динара. Средства су опредељена и утрошена наменски.

Приоритет у организовању стручног рада Библиотеке у ранијем периоду била је набавка адекватне опреме у циљу унапређивања електронске обраде грађе, као и обезбеђивање, у складу са финансијским могућностима, стандардне опреме за смештај, чување, заштиту и коришћење библиотечке грађе, имајући у виду да већ сада број књига далеко премашује смештајне капацитете Библиотеке, тако да је веома тешко испоштовати одредбе о прописаном начину смештаја и чувања грађе, чиме се и књиге доводе у опасност од оштећења услед хабања, трења, влаге (кров прокишњава и у Дому Војске и на позајмном одељењу за одрасле у улици Бранка Радичевића).

Проблем недовољног и неадекватног простора, као и рад на две локације и даље представља озбиљну препреку несметаном функционисању и развоју Библиотеке. Нарочито тешка ситуација је на позајмном одељењу за одрасле кориснике, које је са читаоницом која је уједно и сала за јавне скупове, остало на старој локацији у простору који је ван свих стандарда - девастиран, прокишњава, без мокрог чвора. Тако се просторни проблем Библиотеке одражава у свим сегментима рада, почев од смештаја нових књига и друге библиотечке грађе (како на одељењу за одрасле кориснике, тако и у референсној служби и завичајном одељењу), њихове заштите и чувања, па све до немогућности формирања издвојене електронске читаонице и читаонице за кориснике завичајних публикација.

Квалитету рада и услуга Народне библиотеке Пирот допринеће само решавање „подстанарског“ статуса у Дому Војске. Без испуњења елементарних услова, попут читаонице намењене искључиво учењу, која неће истовремено опслуживати и читаоце дневне штампе, нити ће уједно служити и као сала за јавне скупове, библиотека тешко може да заживи као пожељно место за (доживотно) учење, истраживачки рад, место где се срећу људи и идеје.

ДИРЕКТОР
НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ ПИРОТ
Надица Костић

ПРЕДСЕДНИК УО
НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ ПИРОТ
Јован Васић